

Ilegalni seks On je imao 21, a ona 14 godina

Pravio bebu pa dobio 8 godina robije

Zakon 12 godina zatvora maksimalna je kazna za dobrovoljni spolni odnos s djetetom ispod 14 godina

O praktičnim pitanjima vezanim uz dobrovoljni seks s maloljetnom osobom razgovarali smo sa sucima i odvjetnicima

● ZAGREB

Pravobraniteljica za djecu Mila Jelavić predložila je da se pri izradi novog Kaznenog zakona granica za dobrovoljno davanje pristanka za seksualni odnos poveća sa sadašnjih 14 na 16 godina. To bi značilo da će seks s osobom mladom od 16 godina biti kazneno djelo, bez obzira što je osoba rekla "da", odnosno što je spolni odnos bio sporazuman. Za to je dobila punu podršku potpredsjednice Vlade Jadranke Kosor, pa bi takvo zakonsko rješenje uskoro moglo postati stvarnost. O nekim praktičnim pitanjima razgovarali smo sa sucima i odvjetnicima iz prakse.

Prijavljuje li se u Hrvatskoj uopće kazneno djelo "spolnog odnosa s djetetom", odnosno ulazak u sporazumni spolni odnos s djetetom mlađim od sadašnjih 14 godina?

Prijave za to kazneno djelo nisu svakodnevne, ali su mnogo češće nego što se to općenito misli. Obično prijavljuju nezadovoljni roditelji, susjedi, a najčešće liječnici kad dođe do nekog zdravstvenog problema, spolne bolesti ili trudnoće kod djeteta.

Može li se počinitelj na sudu braniti argumentom "nisam znao koliko ima godina jer izgleda i ponaša se kao da je starija"?

Apsolutno da. Da bi počinitelj mogao biti kažnjen, potrebno je utvrditi njegovu svijest o počinjenju kaznenog djela. Utvrdi li se da je on, primjerice, bio uvjeren da ima seksualni odnos sa 15-godišnjakinjom, iako je dijete imalo 13 godina, nema kaznenog djela i on se oslobađa.

Kolika bi bila kazna za seks s osobama mlađim od 16?

To će utvrditi stručnjaci kaznenog prava, no pretpostavlja se da bi kazne bile jednake kao i do sada za kazneno djelo spolnog odnosa s djetetom bez prisile. Poslje-

Pravobraniteljica Mila Jelavić je predložila dulje trajanje kazne

dnjim izmjenama Kaznenog zakona, kazne za djelo spolnog odnosa s djetetom povećane su s propisanih jedne do osam godina zatvora na tri do 12 godina zatvora.

O čemu ovisi visina izrečene kazne, odnosno kako se odlučuje hoće li izrečena kazna biti tri ili 12 godina zatvora ili uvjetna zatvorska kazna?

Utvrdjuju se otegotne i olakotne okolnosti. Otegotna okolnost, primjerice, može biti ranije kažnjavanje za isto ili slično djelo, povijest obiteljskog nasilja, posljedice po žrtvu i slično. Kao olakotne okolnosti počinitelji navode sve, od toga da je otac dvoje djece koju treba uzdržavati do toga da rade u dobrotvornim društvima. I doprinosi žrtve može biti olakotna okolnost.

Je li do sada bilo slučajeva da je netko kažnjen zatvorskom kaznom zbog seksualnog odnosa s osobom mladom od 14 godina?

Da, ni to nije rijetkost, osobito u slučajevima kad je djelo kvalifikatorno, odnosno ako je takvim spolnim odnosom došlo do narušenja djetetova zdravlja ili je dijete ostalo trudno. Nedavno je mladić od 20 godina osuđen na osam godina zatvora zbog seksualnog odnosa s djevojčicom nekoliko dana mladom od 14 godina jer je djevojčica ostala trudna. Osam godina zatvora minimalna je propisana kazna za ovo djelo.

Postoji li razlika u suđenju počinitelju s obzirom na dob?

Ako je počinitelj maloljetan, sudi mu se na maloljetničkom sudu i obično se izriču samo mjere pojačane brige i nadzora i obavezne se-

Drama
Na sudu žrtva često plače i moli suca da se ne sudi 'ljubavi njezina života'

19=31=42=55
Naš zakon ne pravi razliku u dobi počinitelja kada je on punoljetan

Prvo edukacija
Represija i kažnjavanje počinitelja mora biti krajnja mjera

kusalne edukacije. Takva suđenja znaju biti neobična, jer žrtva često plače i moli suca da ne sudi ljubav njezina života. Naš zakon trenutno ne poznaje nikakvu razliku u kažnjavanju punoljetnih počinitelja s obzirom na dob, pa je jednako kriv i 18-godišnjak i 48-godišnjak zbog seksa sa 13-godišnjakinjom.

Prema novom prijedlogu, seksualni odnos s djetetom starosti od 14 do 16 godina ne bi bio kazneno djelo ako je počinitelj mladi od 21 godine.

Kakve efekte će imati povećanje granice za dobrovoljni pristanak na seksualni odnos sa 14 na 16 godina?

Imat će neosporni efekt zaštite, međutim represija i kažnjavanje počinitelja mora biti krajnja mjera.

Bez sustavne edukacije o posljedicama i rizicima ulaska u spolni odnos te cjelovitog seksualnog odgoja ne može se očekivati značajnije poboljšanje.

● Kristina Turčin